

Az ezerarcú Mátyás
Hol keressek Mátyás királyról az iskolai könyvtárban?

Készítette:

Rózsa Katalin

Budapest, 2011

Az ezerarcú Mátyás Hol keressek Mátyás királyról az iskolai könyvtárban?

A 4.b osztály, amelynek ezt az órát tartottam, már részt vett a kézikönyvek használatáról szóló órán. Ismerik, hogy a szépirodalom és az ismeretközlő irodalom mellett a könyvtárunkban egy külön területet foglalnak el a kézikönyvek. A magyar értelmező kéziszótár, Magyar szinonimaszótár használatát gyakoroltuk. Híres magyarok életrajza után is kutattunk már a könyvtárban.

Az óra célja:

Bemutatni a tanulóknak, hogy egy adott emberrel kapcsolatos kutatás nagyon sokrétű lehet. Az adott szempont határozza meg, hogy az iskolai könyvtár melyik területén fogok keresni.(életrajz, mese, monda, könyvtáralapító, történelmi munkásság...)

Célom volt még a kézikönyvekben való gyors keresés bizonyítása is.

Az óra résztvevői, munkamegosztás:

Az iskolánk 4.b osztálya 2 külön csoportban vett részt az órán, ami lehetővé tette mind az egyéni mind a csoportmunkát.

Az óra vázlata:

Ezen az órán a könyvtár három állományrészét használtuk:

Kézikönyvtár

Ismeretközlő irodalom az ETO alapján a könyvtári raktározási táblázat segítségével:

090 könyvritkaságok

943.9 Magyarország története

355 hadtudomány (itt nem kerestünk, de lehetett volna)

920 életrajz

Szépirodalom

Az óra menete:

1. Életrajza

A.) Kézikönyvek segítségével

Hunyadi Mátyás vagy Mátyás király? Hogyan és hol keressünk?

Nagy örömmre az előző óráról emlékeztek, hogy Mátyás király nem kereshetem a Ki kicsoda című könyvben, mivel ő már régen meghalt.

A felhasznált kézikönyvek:

Új Magyar Lexikon 4. kötet, 576–577. oldal

Magyar életrajzi lexikon II. kötet, 169–171. oldal

Akadémiai kislexikon II. kötet, 161. oldal

Móra lexikon I. kötet, 328–329. oldal

Révai nagylexikon 13. kötet, 495–497. oldal

Magyar Larousse 2. kötet, 840–841. oldal

Magyar Nagylexikon 12. kötet, 802–804. oldal

Szerencsére minden tanuló kezébe jutott egy-egy lexikon, mivel volt, aki Hunyadi Mátyásként, és volt, aki Mátyás királyként keresett. Ha a **címszavak** között nem találtuk meg a keresett személynevet, előfordult, hogy **utalójellel** → találtuk meg a hivatkozást.

Így gyorsan kikeresték a főbb életrajzi adatokat.

Mikor, hol született és halt meg?. Kik voltak a szülei? Ki volt a felesége? Volt-e gyereke? Mikor koronázták meg? Hogyan nevezi híres könyvtárát? M a neve a hadseregének? Mit tett mint király?...

B.) 920 Életrajz

Kiss Dénes: Így élt Mátyás király
Móra, 1990 könyv segítségével.

Itt már a száraz életrajzi adatokon kívül jobban megismerhetjük az uralkodót, korát, akkor élt emberek életét.

A kézikönyvekkel ellentétben itt azonban sokkal nehezebben találjuk meg életének főbb állomásait. Ehhez dolgoztam ki egy kérdéssort a könyv segítségével. Szerettem volna, ha a gyerekek megtapasztalják a keresés időbeli különbségét.

Kétféle módom készítettem el, attól függően, hogy milyen munkaformában és mennyi időráfordítással kívánunk dolgozni. A kártyákon és a feladatlapon ugyanazok a kérdések szerepelnek. A zárójelben lévő számok az adott kiadás oldalszámait jelentik.

Mi az órán a kártyák segítségével kerestünk választ pár kérdésre, amiből következtetni lehet az időigényre. Majd csapatonként megkapták a feladatsort délutáni munkára.

Ha a csapatoknak adom ki a kártyakészletet, akkor különböző színű fotókartonra ragasztom. (Így ők is és én is könnyen ki tudjuk válogatni a munka elején és végén.).

Így élt Mátyás király (Móra, 1990)

1. Hol és mikor született Hunyadi Mátyás? (30)

2. Kik voltak a szülei? (30, 32)

3. Milyen állat található a Hunyadiak címerében? (19–20)

4. Mennyi birtoka volt a Hunyadi családnak? (33)

5. Ki volt Mátyás nevelője? (60)

6. Hol választották királlyá Mátyást? (38)

7. Mikor és kivel kötött először házasságot Mátyás? (46)

8. Mikor és hol koronázták királlyá Mátyást? (51)

9. Mikor született meg Mátyás fia? Hogy hívták? (66)

10. Másodszor kivel, mikor és hol jegyezte el magát Mátyás király? (70)

11. Hol kötött másodszor házasságot Mátyás király? (81)

12. A Mátyás által hódított területekről keress városokat! (104)

13. Hogy hívták Mátyás hadseregét? (148)

14. Hogy nevezzük Mátyás könyveit? (147)

15. Milyen címei voltak Mátyásnak? (116)

16. Mikor halt meg Mátyás? (143-144)

17. Hol és mikor temették el Mátyást? (144-145)

Milyen állat található a Hunyadiak címerében? (19–20)	Hol és mikor született Hunyadi Mátyás? (30)
Kik voltak a szülei? (30, 32)	Mennyi birtoka volt a Hunyadi családnak? (33)
Hol választották királlyá Mátyást? (38)	Mikor és kivel kötött először házasságot Mátyás? (46)
Mikor és hol koronázták királlyá Mátyást? (51)	Ki volt Mátyás nevelője? (60)
Mikor született meg Mátyás fia? Hogy hívták? (66)	Másodszor kivel, mikor és hol jegyezte el magát Mátyás király? (70)
Hol kötött másodszor házasságot Mátyás király? (81)	A Mátyás által hódított területekről keress városokat! (104)
Hogy hívták Mátyás hadseregét? (148)	Milyen címei voltak Mátyásnak? (116)
Mikor halt meg Mátyás? (143–144)	Hol és mikor temették el Mátyást? (144–145)

Hogy nevezzük Mátyás könyveit? (147)		
---	--	--

Megoldások

1. Hol és mikor született Hunyadi Mátyás? (30)
Kolozsvárott, 1443. február 23-án
2. Kik voltak a szülei? (30, 32)
Szilágyi Erzsébet és Hunyadi János
3. Milyen állat található a Hunyadiak címerében? (19–20)
holló gyűrűvel
4. Mennyi birtoka volt a Hunyadi családnak? (33)
Hunyad vármegyében 3 város és 50-nél több helység, Déva vára 100 helység 4 várossal, és még az ország többi részén lévő birtokok.
5. Ki volt Mátyás nevelője? (60)
Vitéz János
6. Hol választották királlyá Mátyást? (38)
A Duna jegén
7. Mikor és kivel kötött először házasságot Mátyás? (46)
1461. május elsején, Podjebrád Kunigunda Katalin
8. Mikor és hol koronázták királlyá Mátyást? (51)
Székesfehérváron, 1464. március 29-én
9. Mikor született meg Mátyás fia? Hogy hívták? (66)
1473-ban, Corvin János
10. Másodszor kivel, mikor és hol jegyezte el magát Mátyás király? (70)
Aragóniai Beatrix, Boroszló, 1474. október 30-án
11. Hol kötött másodszor házasságot Mátyás király? (81)
Budán
12. A Mátyás által hódított területekről keress városokat! (104)
Graz, Boroszló, Görlitz, Ratibor
13. Hogy hívták Mátyás hadseregét? (148)
Fekete sereg
14. Hogy nevezzük Mátyás könyveit? (147)
Corvinák
15. Milyen címei voltak Mátyásnak? (116)
Magyarország, Csehország, Dalmácia, Horvátország, Ráma, Szerbia, Galícia, Lodoméria, Kunország, Bulgária királya, Szilézia és Luxemburg hercege, Morvaország és Lusitza őrgrófja
16. Mikor halt meg Mátyás? (143–144)
1490. április 6-án
17. Hol és mikor temették el Mátyást? (144–145)
Székesfehérváron, 1490. április 24-én

2. 090 Könyvritkaságok
Mátyás király Corvinái

Bibliotheca Corviniana
Magyar Helikon–Corvina, 1976

A fenti könyv segítségével beszélgetés a kódexről, annak készítéséről, értékéről, másolásról, iniciáléről.
Összehasonlítva a mai gyors könyvnyomtatási és másolási lehetőségekről.

3. 943.9 Magyarország története

Itt akkor keresek, ha a történelmi eseményekre és összefüggésekre vagyok inkább kíváncsi.

Odamegyünk az adott könyvtári helyhez és pár könyvet megnézünk, ha majd komolyabban érdeklődnek a téma iránt, akkor tudják önállóan is keresni.

A magyar történelem nagy alakjai 2. rész
Reflektor Kiadó

Magyarország virágzása és romlása
Reflektor Kiadó

Varga Domokos: Magyarország virágzása és romlása
Képes történelem sorozat
Móra, 1970

Csukovits Emőke: Liliom és holló
Új képes történelem sorozat
Helikon, 2006

Mondák Mátyás királyról
ÉSZ-ÉRV Könyvek, 1996

Lengyel Dénes: Régi Magyar mondák
Móra, 1972

Lengyel Dénes: Régi Magyar mondák
Móra, 2000

4. Szépirodalom

A meséknél is körülnéztünk:

Mátyás az igazságos
Pallas Antikvárium Kft.

Mátyás, az igazságos

Akadémiai K., 1990

Mátyás király tréfái
Magyar helikon, 1961

Mátyás király tréfái
Móra, 1989

Az óra végén minden tanuló kezébe tudtam adni egy kötetet az utolsó 7 könyv közül, és mindenki elolvasott egy rövid történetet Mátyás királyról.

Könnyebb dolga volt azoknak, akiknél olyan könyv volt, amely csak Mátyásos történeteket tartalmazott.

Ezért előtte még közösen megbeszéltük, hogyan keressenek azok, akiknél a *Régi magyar mondák* című kötet volt. Erre a **tartalomjegyzéket** használtuk.

Szorgalmi feladatnak az adott meséhez illő iniciálé készítése volt.

Tapasztalat:

Evvel az osztállyal már több közös könyvtári órát töltöttünk együtt.

Az órákon lelkesen és fegyelmezetten dolgoztak. Öröm volt számomra is ez a két könyvtári óra.

A tanítónő jelzése és a tanulók további önálló kutatásai alapján úgy gondolom sikerült jó pár gyereknél elérni a célt, hogy bátrabban és önállóan és több oldalról megközelítve is tudjon keresni Mátyás királlyal, később más történelmi személlyel ka